

való hajlandóság ma az emberiség öröklött kincse, hogy az altruisztikus hajlamot ép úgy előre fel kell tételeznünk, mint az önzőt, hogy az altruisztikus érzelmek egész seregét a nemi ösztönből levezetni lehetetlenség és hogy ahol hiányzanak az altruisztikus hajlamok, ott lehetetlen az önzést altruizmussá alakítani, legfeljebb külsőleg veheti magára az altruizmus képét.

*

A Montessori-féle módszer egy első osztályban.

A római hatóság megengedte *Sibios Massa* tanítónőnek, hogy kísérletképpen megpróbálkozzék a Montessori-féle módszer alkalmazásával egy községi iskola első osztályában. Az eredményről a *Rivista Pedagogia* 1911. évfolyamában számol be az osztályvezető tanítónő és beszámolója igen lelkesen emlékezik meg erről az esztendeig tartó kísérletről. Olyan tanulókat vettek csak fel, akik elmúltak hatévesek, vagy dec. végéig be voltak töltendőik hatodik évüket. Egy testi-lelki fejlődésben nagyon elmaradt kilenc éves és két ötéves gyermek volt csak kivétel. A beírt 31 tanuló közül tényleg csak 21 látogatta az iskolát.

Az osztály október végén nyílt meg. A módszer alapelve a testi, értelmi és erkölcsi szabadság. Ennek tudatát a tanulók lelkébe vésní nem volt egészen könnyű, mert ovodai életük már meggyökeresített bennük bizonyos helytelen fogalmakat, amelyeket előbb ki kellett onnan küszöbölni. Így a fegyelmet eleinte nem tudták megkülönböztetni a mozdulatlanagságtól és halotti csendtől. A tanítónő főgondja az volt, hogy a tanulók az iskolában a mindennapi élettel bensőleg kapcsolatos életet éljenek. Ezért először ügyességi gyakorlatokhoz, izmaik foglalkoztatásához, gyakorlati tevékenységekhez szoktatta őket hozzá. Évvel kapcsolatosan nemcsak aktív fegyelmet sajátítottak el, amely nem korlátozta szabadságukat, hanem nagyon meg is szerették az iskolát.

A tanítás tulajdonképeni anyagára csak január közepén került a sor, de öt hónap teljesen elegendő volt arra, hogy a kítűzött célt elérjék. Mindenekelőtt az érzékek gyakorlásával kezdték, úgy hogy lassankint hozzászoktak a tanulók ahhoz, hogy környezetüket megfigyeljék. Így ezekben a gyakorlatokban, mint a tanítás egész folyamán az összmunkásság elve uralkodott. A tanulók a maguk szabad tevékenységével minden ismeretüket, maguk vontak megfigyeléseikből következtetéseket és ez a legjobb biztosítéka az ismeretek megmaradásának és könnyű felújulásának. Másik vezetőelv volt, hogy az új ismeret lehetőleg sok érzéket foglalkoztasson, a látást, a hallást és a tapintó-mozgató-központokat egyaránt. Az olvasás-tanításban jó szolgálatot tett ezért a mozgatható betűkből álló betűsor. Ennek a segítségével maguk a gyermekek állítottak össze szavakat,

amelyek felismerése nagy örömet okozott nekik és nagyon gyorsította haladásukat. Az olvasásnál fokozatosan haladtak előre, mindig figyelemmel a szavak jelentésére és a hangok szerepére, evvel előkészítve a helyesírást is. A mozgatható betűk közt voltak a számjegyek is, úgy hogy a tizes rendszerű számírás megtanulása után a számolvasásban gyorsan haladtak és könnyen megtanulták az alpműveleteket is szűkebb körben.

Így, ebben a beszámolóban olvasva, nagyon kevés eredetiséget látunk a Montessori-módszerben. Az egyáltalán nem új elv, hogy a tanító ne előadást tartson, hanem tanítson. A tanításban pedig vezetőgondolata az legyen, hogy csak az olyan ismeret maradandó és termékeny, amelyet a tanuló a maga munkájával szerzett. Úgy látszik, ettől az elvtől a tényleges tanítás még nagyon messze van, azért van szükség arra, hogy új nevek alatt kerüljön szóba.

KÜLFÖLDI SZAKLAPOK.

Zeitschrift für Philosophie und Pädagogik. Herausgegeben von *O. Flügel, K. Just u. W. Rein*, Langensalza, 1911/1912. XIX. Jahrgang.

Ötödik füzet (február): *Dr. R. Bürger*, Társadalomtudományi preludiumok a munka iskolájához. — A dolgozat vitája. — *W. Rein*, Még egyszer az írásbeli dolgozat. — *C. Ziegler*, Pedagógiai szemle az újkor és jelen szépirodalmában. III. — *A. Böhm*, Sok a jóból. — *E. Scholz*, Új tanítási módszer.

*

Archiv für die gesamte Psychologie. Unter Mitwirkung herausgegeben von *E. Meumann* und *W. Wirth*. Leipzig, 1911. XXII. Band.

Első füzet: *Johannes Paulsen*, Vizsgálatok Th. Ziehen pszichofiziológiai ismeretelméletére vonatkozólag. Első rész. — *Theodor Elsenhans*, A képzelet elmélete. — *C. A. Willis* und *F. M. Urban*, Adalékok a súlyérzetek körében felmerülő pszichometrikus működések ismeretéhez. — *Meyer*, Javaslatok «Kézi lőfegyverrel való lövéskor végbemenő lelki jelenségek kísérleti elemzése» című értekezéssel kapcsolatban. — *F. Kiesow*, *E. H. Weber* és *Szabadföldi M.* kísérleteiről, amelyek szerint valamely bőrfelületen fekvő egyenlő nagyságú tárgyakat nem érezzük egyenlő súlyúaknak, ha hőmérsékleteik közt bizonyos különbségek vannak. — *M. Ponso*, Készülék a bőrzetetek lokalizálásánál elkövetett hibáknak és ezek irányainak meghatározására (Dermolokalimeter). — *Ludwig Klages*, Jelentem.

Második és harmadik füzet: *A. Messer*, Husserl jelenségtana a lélektanhoz való viszonyában. — *Arthur Kronfeld*, Freud lélektani elméleteiről és hasonló nézetekről. — *Ralph Pettow*, A transvestia lélektanához. — *Eugenio Rignans*, A figyelemről. I. és II. rész. — *Walther*